

Ondrék József

NEMZETKÖZÖSSÉGI LÉGI SZEREPVÁLLALÁS A MALÁJFÖLDI FELKELÉS LEVERÉSÉBEN

A malájföldi kommunista felkelés és annak leverése napjainkban már nem része a köztudatnak és ha valaki a téma iránt érdeklődik, akkor is elsősorban Nagy Britannia szerepével és a brit Királyi Légierő légi hadműveleteivel találkozhat. Kevésbé ismert, hogy a Nemzetközösség másik két állama, Ausztrália és Új-Zéland is aktívan részt vett a sikeres felkeléselleni háború megvívásában, és ebben a harcban fontos szerepet tölthettek be az adott államok légierői. Tanulmányomban, egy rövid történelmi háttér felvázolása mellett, bemutatom azokat a biztonságpolitikai tényezőket, amelyek a két nemzetközösségi államot a malájföldi beavatkozásra készítették, majd ismertetem az Ausztrál Királyi Légierő és az Új-Zélandi Királyi Légierő szerepvállalását a felkeléselleni műveletekben 1948 és 1960 között.

Kulcsszavak: malájföld, felkelés, hidegháború, aszimmetrikus hadviselés, Ausztrál, Új-Zélandi Királyi Légierő, Firedog hadművelet

BEVEZETÉS

A történelem folyamán mindig is különös fontossággal bírt Ausztrália és Új-Zéland számára is a délkelet-ázsiai régió. A nagy földrajzi felfedezések és a gyarmatosítás idején ez a régió szolgált „ugródeszkaként” a *Terra Australis Incognita*, azaz az ismeretlen déli földrész eléréséhez. Később, az Első Flotta Ausztráliába érkezését és a Délkelet-Ázsia gyarmatosítását követően ez a kapcsolat még szorosabb és összetettebb lett. Egyrészt Ausztrália és Új-Zéland is jó kétoldalú kereskedelmi kapcsolatokat alakított ki ezzel a nyersanyagban gazdag régióval, másrészt pedig mindkét állam védelmi biztosítékként tekintett a brit korona délkelet-ázsiai gyarmataira. Mivel a brit uralkodók a világ túlsó végén, Londonban uralkodtak, ezért öfelsége előretolt katonai bázisai, különösen Malájföldön és Szingapúrban voltak a brit érdekek képviselői Földünk ezen részén, és ezek működtek biztosítékként Ausztrália és Új-Zéland számára is egy külső invázió ellenében. Az iparosodás tovább mélyítette ezeket a gazdasági kapcsolatokat, és különösen Ausztrália esetében vált kulcsfontosságú partnerré Malájföld, hiszen az ausztrál ipar igényelte az olcsó maláj ón és gumi nyersanyagokat.

Ezt a szoros és kölcsönösen gyümölcsöző kapcsolatot szakította meg a második világháború kitörése Ázsiában. Malájföld és Szingapúr – valamint Holland Kelet-India – eleste nagyságrendekkel csökkentette az európai befolyás mértékét ebben a régióban. Ez egy teljesen új biztonsági környezetet eredményezett mindkét domínium számára. Ausztrália, mint önálló államapparátussal rendelkező ország még csak 41 éves múlta tekinthetett vissza 1941-ben, míg Új-Zéland csupán 1907-ben vált koronagyarmatból domíniummá.

A jelen tanulmány célja, hogy megvizsgálja az ausztrál és az új-zélandi légierők szerepvállalását egy olyan konfliktusban, amely meghatározó szerepet töltött be az adott országok második világháborút követő biztonságpolitikájában. Különösen kettőjük közül, a nagyobb szigetország szerepe értékelődött fel a hidegháborús időszakban, mint a nyugati értékek fenntartója és

közvetítője Délkelet-Ázsiában. Ausztrália és Új-Zéland szerepvállalása a malájföldi felkelés elleni hadműveletekben – majd később a vietnami háborúban is – mind alátámasztja ezt, így a malájföldi szerepük különösen fontos. Egyrészt, ez volt az első nagyszabású tengerentúli elkötelezettsége mindkét nemzetnek a második világháborút követően. Másrészt pedig, ez volt az első alkalom, hogy a két ország közül bármelyiknek korlátozott, felkelés elleni (Counterinsurgency Operation - COIN) műveletekben kellett részt vennie, beleértve légierejük ilyen célú alkalmazását is. Végül pedig, azért is fontos a malájföldi események vizsgálata, mert ez a konfliktus alapozta meg a domíniumok vietnami háborúban betöltött szerepét, a maláj tapasztalatokból mindkét ország levonta a következtetéseket.

A malájföldi felkelés esetében azt is fontos kiemelni, hogy COIN szakértők általában ezt a konfliktust sikerként értékelik. Azon kevés eset közé tartozik, amikor egy politikai indíttatású – jelen esetben kommunista eszméktől fűtött – felkelést sikerrel győztek le a kormánypárti fegyveres erők, és sikerült megnyerniük a lakosság „elméjét és szívéét” is. Mind az Ausztrál Államszövetség, mind Új-Zéland viszonylag kevés erőforrást alkalmazott, mégis sok, felbecsülhetetlen értékű tapasztalatot szereztek a COIN műveletek terén, amelyet nemcsak Vietnamban, hanem napjaink bármely aszimmetrikus konfliktusában hasznosítani tudtak. A tanulmány szorososan beleillik a hazai hadtudomány kutatási feladatai közé is, hiszen a magyar hadtudományi kutatásban, oktatásban és alkalmazásban vezető szerepet betöltő munkacsoport többek között a multidiszciplináris kutatási szemléletet hangsúlyozza, és az aszimmetrikus konfliktusok kutatását kiemelt fontosságúnak tartja [1].

AUSZTRÁL ÉS ÚJ-ZÉLANDI BIZTONSÁG- ÉS VÉDELEMPOLITIKA VÁLTOZÁSA A MÁSODIK VILÁGHÁBORÚBAN

Az óceániai nemzetközösségi államok biztonság- és védelempolitikája egy óriási változáson ment keresztül a második világháborúban. Ahogy a bevezetőben már utalva lett rá, Malájföld és Szingapúr eleste – beleértve Brit Királyi Haditengerészet *HMS Prince of Wales* V. György király osztályú csatahajójának, valamint *HMS Repulse* Renown osztályú csatacirkálójának elvesztését, amelyeket nem mellesleg a Japán Császári Légierő bomba- és torpedóvetői süllyesztettek el – eltörölték azt a képzetet, hogy Nagy-Britannia minden körülmények közt képes lesz a Nemzetközösség tagjait megvédeni. Ez már elegendő lett volna, hogy alapjaiban megváltoztassa a két domínium addigi biztonság- és védelempolitikáját, de a japán hadműveletek még egy fokkal jobban nyomatékosították ezt. Az ausztrál döntéshozókat az észak-ausztráliai „Darwin és Broome 1942-es Japán általi bombázása ébresztette rá a (...) Ausztrália sebezhetőségére, és ez kérdőjelezte meg a britek uralmát (...) Ausztrálázsia felett” [2]. Ez az eseménysorozat készítette a politikai vezetőket az 1931-es westminsteri státútum elfogadására, a westminsteri státútum elfogadásáról szóló 1942. évi 56. törvényben [3]. A státútum lehetővé tette a domíniumoknak, hogy a brit parlamenttől függetlenül hozzanak külpolitikai döntéseket, és ez a szimbolikus folyamat jelezte azt, hogy Ausztrália külpolitikájában megkezdte függetlenedését Londontól, és egyre jobban az Egyesült Államokra tekintett, mint elsőszámú katonai szövetséges. Ez egy jelentős, és sok tekintetben váratlan lépés volt, különösen azért mert, amikor John Curtin munkáspárti kormánya hivatalba lépett 1941. október 7-én, akkor Dr. Herbert Vere Evatt külügyminiszter az első parlamenti felszólalásában kihangsúlyozta, hogy nem lesz alapvető változás országa külpolitikájában

[4]. Azonban néhány hónapon belül a külső tényezők hatására, teljesen megváltozott Ausztrália külpolitikája és ezzel együtt részben védelempolitikája is.

Védelempolitika tekintetében viszont azt is meg kell állapítani, hogy bár Nagy-Britanniától az Egyesült Államok felé fordultak az ausztrálok, de koncepció terén megmaradtak a két hivatalosan a világháború között kialakított – de a gyakorlatban már korábban is alkalmazott – kettős védelmi berendezkedésnél. Ez a politika legjobban egy biztosítási szerződésre hasonlított. A hazai szinteken, a Védelmi Erőknek a kontinensnyi ország területének védelmét kellett biztosítani. Ez magába foglalt némi önállóságot és szervezettséget, hogy az esetleges kis létszámú, az ország területére betörő ellenséggel fel tudják venni a küzdelmet [5]. Az 1942-es események azt mutatták, hogy erre a Védelmi Erők csak részben voltak képesek.

A kvázi „biztosítási szerződés” részeként, a hazai Védelmi Erők mellett, fenntartottak egy expedíciós haderőt is, amelynek feladata a Brit Birodalom érdekeinek, vagy adott esetben magának a birodalomnak a védelme egy nagyobb háború esetén [5]. Ugyan hivatalosan csak a két világháború között dolgozták ki ezt a duális védelmi politikát, de gyakorlatilag az ANZAC (Australian and New Zealand Army Corps, Ausztrál-Új-Zélandi hadtest) erők első világháborús alkalmazása (például Gallipolinál) már előfutára volt ennek. Szingapúr és a maláj területek 1942-es eleste ugyanakkor azt mutatta, hogy ez a berendezkedés sem volt megfelelő, az expedíciós haderő nem volt képes megállítani a császári japán csapatokat.

A hibák ellenére mégis kitartottak ezen elgondolás mellett a második világháború alatt, valamint azt követően is, és a kérdések, mint látható, a biztosítékot jelentő szövetséges személye, valamint az expedíciós erők felhasználási helye voltak.

A kisebbik domínium esetében a külső körülmények szinte azonosak voltak, és a védelmi berendezkedés is hasonló volt a Tasmán-tenger túloldalán található testvérállaméhoz. Földrajzi elhelyezkedése miatt, azonban a tengelyhatalmi erők is kevésbé tudták elérni Új-Zélandot, kisebb intenzitással támadták. Ami az ausztráloknál Darwin és az Északi terület bombázása volt, az Új-Zélandon a felszíni és tengeralattjáró hajók támadásai, valamint a szimbolikus jelentőségű átrepülése a Japán Császári Haditengerészet egy gépének Wellington, a főváros, valamint Auckland, a szigetország legnépesebb városa felett. Ennek a bátor, ugyanakkor csekély katonai jelentőségű tettek név szerint is ismert az elkövetője. Fudzita Nobu tiszthelyettes, az I-25 jelzésű tengeralattjáró mellől felszállva, Yokosuka E14Y (szövetséges kódnéven *Glen*) típusú felderítő gépével hajtotta ezt végre 1942 márciusában [6]. Az Új-Zélandi Királyi Légierő felkészületlenségét illusztrálja, hogy az egyébként csupán 246 km/órás végsebességű felderítő hidroplánt nem voltak képesek megakadályozni a főváros feletti repülésben [7].

Az 1931-es westminsteri statútumot, Ausztráliával ellentétben, Új-Zéland csak a második világháborút követően ratifikálta, a westminsteri statútum elfogadásáról szóló 1947. évi 38. törvényben [8]. Védelmi politikája így elviekben közelebb állt az anyaországhoz, de a világegés eseményei természetesen őket is az Egyesült Államokkal történő szorosabb együttműködésre készítették.

AUSZTRÁL ÉS ÚJ-ZÉLANDI BIZTONSÁG- ÉS VÉDELEMPOLITIKA 1945-TŐL

A második világháború vége megint alapjaiban változtatta meg a térség biztonság- és védelempolitikáját. Olyan külső tényezők, mint a hidegháborús megosztottság, az első indokínai háború, és különösen a kínai polgárháború biztonságpolitikai veszélyként jelentek meg Délkelet-Ázsiában. Már az első indokínai háború kitörése – amelynek vezetői Ho Si Minh és Vo Nguyen Giap tábornok a felszabadító forradalmi harc maoista elméletét tökéletesen alkalmazták – már hatalmas fejfájást okozott a nyugati hatalmaknak. Azonban a kínai polgárháború elvesztése, és az ország kommunistává válása volt a fő indok a védelmi szövetségek kialakítására Ázsiában. Emellett úgy tűnt, hogy Ausztrália is szerepet szeretne váltani, nagyobb részt vállalni az ausztrál és európai érdekek ázsiai képviselésében, hiszen „a háború előtti elszigetelődés párti gondolkodás (...) szinte teljesen eltűnt. A háború utáni munkáspárti idealizmus, és Ausztrália jövőbeli biztonságával tördés határozta meg a közvetlen a háborút követő külpolitikát” [4].

Bár az 1949-es választások sok mindent megváltoztattak, és a Munkáspártot hosszú időre a Robert Gordon Menzies vezette Liberális párt váltotta fel az ország élén, de a főbb külpolitikai irányvonalak ugyanazok maradtak. Az ausztrál döntéshozók úgy vélték ebben az időben, hogy „az Egyesült Államok és Nagy Britannia sem alakított ki pontos Ázsia-politikát. (...) Ezért Délkelet-Ázsia biztonságának súlya, sokkal jobban Ausztráliára fog nehezedni” [4]. Ilyen körülmények között jól látható, hogy az ország miért hagyott fel a korábbi izolacionista politikájával, és kereste a biztonsági szervezetekhez való csatlakozás lehetőségét.

Új-Zéland esetében is az ország védelempolitikájának egyik sarokköve a Délkelet-Ázsia biztonsága iránti elköteleződés [9]. Azonban a részben önálló szerepre törő nyugati szomszéd helyett, a wellingtoni kormányzat a régió biztonságát a Nemzetközösség keretein belül képzelte el biztosítani, és nem akart jobban elfordulni a brit koronától. A háborút követő első Nemzetközösségi Miniszterelnökök Konferenciája 1946-ban meghatározó volt Új-Zéland számára, amely ugyan elvetette a korábbi centralizált védelmi berendezkedés, és sokkal nagyobb hangsúlyt helyezett a tagállamok együttműködésére, de mégis csak nemzetközösségi kereteken belül igyekezett a biztonság szavatolására [10].

Ilyen körülmények közt alakult meg a régió első védelmi szövetsége az ANZAM, amely Ausztrália, Új-Zéland és a maláj területek angol elnevezéséből állt össze. Az 1948-ban létrehozott szervezet fő célja a délkelet-ázsiai kereskedelmi tengeri útvonalak biztosítása volt, „de maga az ANZAM nem egy szerződés volt, hanem a résztvevő államok haditengerészei közötti egyezmény arról, hogy tengeri kereskedelem biztonságának garantálására vezetési kérdésekben együttműködnek” [11]. Bár a névben maláj területek szerepelnek, 1948-ban a melakai és pinengi gyarmati területek kivételével, a többi tartomány is brit protektorátus alatt állt, így ez egy multilaterális egyezmény volt Nagy Britannia részvételével [12]. A korábbi ANZAC országok tehát nehezen szakadtak el a birodalomtól, de Ausztrália ANZAM szerepvállalása segítette az országot a saját geopolitikai helyének megtalálásában, és abban, hogy a közvetlen környezetében nagyobb részt vállaljon a biztonság fenntartásában [13].

A következő évben a NATO alapítása elindította a nagy regionális, formális védelmi szerződések megkötésének hullámát. Ennek a közvetett délkelet-ázsiai hatása az ANZUS (Australia, New

Zealand, United States) szerződés aláirása lett 1951-ben, Ausztrália,  j-Zéland és az Egyesült  llamok köztt. Ebben a három al ir  f l vállalta, hogy „fenntartja és fejleszti a saját, valamint a k zss g védelmi k pessegeit is” [14]. A későbbi hadműveletek és katonai szerepvállalások mögött h zod  katonapolitikai folyamatok megértéséhez érdemes megjegyezni, hogy az Egyesült  llamok m g jóval antikoloni lisabb külpolitikát folytatott, mint csupán 3 évvel később,  gy Nagy Britanniát nem hívták meg ebbe a szervezetbe, a két nemzetk zsségi állam nélküle lépett szövetségre az USA-val. Mindennek a hozz all snak k t alapvető oka volt. Egyr sztt, Nagy Britannia meghívása megnyitotta volna az utat olyan nyugat-európai gyarmattartó  llamok felé is, amelyeknek m g érdekeltségeik voltak a térségben (elsősorban Franciaország, másodsorban Hollandia előtt). M sr sztt pedig az Egyesült Királyság 1951-ben m g igencsak le volt ragadva egy gyarmati aszimmetrikus háborúban Malájföldön, és az Egyesült  llamok – a koreai háború mellett – egyáltalán nem akart ebbe a konfliktusba is belefolyni.

Ugyan az ANZUS szerződést nem terjesztett k ki, hogy magába foglalhassa a briteket is, de egy másik védelmi szövetséget is létrehozta, ahol ők is hozzájárulhattak Ázsia ezen részének a biztonságához. Az 1950-es évek közepére, a védelmi szövetségi rendszerek kialakítása g zer vel működött a Föld minden régiójában. Egy  v leforgása alatt megalakult a Közel-keleti Szerződés Szervezete (Middle East Treaty Organization – METO), vagy más néven a Bagdadi Paktum, majd pedig a NATO-ra mintegy válaszlépésként a Varsói Szerződés is [15]. A délkelet-ázsiai romló biztonsági légkör megkövetelte egy komoly, regionális védelmi szövetség létrehozását ebben a régióban is,  gy „1954-ben megalakult a Délkelet- zsiai Szerződés Szervezete (Southeast Asia Treaty Organization – SEATO), amely megpróbálta azt véghezvinni  zsia ban, amit a NATO Európában” [16].  j-Zéland  s Ausztrália is alapító tagja volt ennek a szervezetnek, és azok is maradtak egészen a SEATO 1977-es megsz n s ig. Mindkét nemzetk zsségi állam nagyobb szerepet vállalt a régió biztonságának fenntartásában a SEATO keretein belül, mint korábban, azonban a szervezet már a kezdetektől több okból is problémás volt, és végül ezek a súlyosbodó problémák vezettek az 1977-es megszűnéséhez is. A problémák miatt, a Malájföldön érdekelte országok felismert k, hogy a SEATO nem lesz képes ezt a t rletet megvédeni. Anthony Head, brit hadügyminiszter például 1954. november 14- n kelt *Trends of Events in SE Asia* című jelentésében sürgette Anthony Eden brit minisztereln k t abban, hogy „mielőbb hozzanak létre egy közös ausztrál, új-zélandi, amerikai és brit szervezetet, amely a teljes képet figyelembe veheti és, amely meg tudja erősíteni Malájföld védelmét a felforgató erők, stb. ellen a hidegháborús környezetben” [12]. A tinta gyakorlatilag alig száradt meg a Manilában szeptember 8- n al irt SEATO egyezményen, de az egyik alapító tag hadügyminisztere máris egy új szervezet alap t s n dolgozott, hogy a maláj helyzetet megfelelően lehessen kezelni. Ez a folyamat jutott el végül oda, hogy megalakult a Távol-keleti Stratégiai Tartalék (Far East Strategic Reserve - FESR, amelyet szoktak m g Commonwealth Far East Strategic Reserve azaz, Nemzetk zsségi Távol-keleti Stratégiai Tartalékként is említeni). A FESR keretein belül még jobban bekapcsolódott a két nemzetk zsségi állam a Malájföldön folyó harcokba.

A SEATO megalapítás egybevágott a John Foster Dulles, az Egyesült  llamok k lgyminisztere által ebben az időben kialakított,  n. „dominó teória” térnyerésével. Ez az elmélet nagyban meghatározta Ausztrália és  j-Zéland viszonyát is  zsia val az el vetkez  k t évtizedben. Azonban a malájföldi szükségállapot szempontjából ez nem sok változást hozott, hiszen mindkét légierő, az Ausztrál Királyi Légierő (Royal Australian Air Force – RAAF)  s az  j-Zélandi

Királyi Légierő (Royal New Zealand Air Force – RNZAF) is több éve aktívan részt vett a britek által vezetett légi hadműveletben. Viszont az tény, hogy a légierők egységei mellé, a szárazföldi haderők reguláris alakulatai tényleg csak 1954 után, a SEATO és a FESR megalakítása után kapcsolódtak be a maláj eseményekbe (különleges erők alkalmazása és kiképzés már korábban is folyt). Tehát a „dominó teória” nem csak később Vietnamba rántotta bele az ausztrál és új-zélandi erőket, hanem részben már Malájföldön is.

Az ANZUS  s SEATO megállapodásokkal jól lehet érzékelni azt, ahogy mindkét állam – de legfőképpen Ausztrália – biztonság- és védelempolitikája hogyan távolodott el Nagy Britanniától, és fordult az Egyesült  llamok felé a második világháborút követően.  fels ge helyett inkább „Sam nagybácsi” felé fordultak védelemért.  j-Zéland később eltávolodott ettől a hármas szövetségtől, de az Ausztrál  llamsz vetség s m ra azóta is az Egyesült  llamok a szövetséges, és elsők közt csatlakoztak az USA által vezetett terrorizmus elleni harchoz.

A MALÁJ FELKELÉS KIT R SE

Mielőtt a maláj égen tevékenykedő nemzetk zsségi légierők eszközeire és szerepére k t rn k, néhány rövid gondolatban meg kell vizsgálni a felkelés kit r s t is, azt, hogy gyakorlatilag miért is volt s zks g az RAAF, az RNZAF és természetesen a Királyi Légierő (Royal Air Force - RAF) bevetésére. A felkelés kirobbanásához vezető társadalmi és gazdasági folyamatok leírása rendkívül bonyolult, és korábban már több átfogó nagyszer  mű is született ebben a témában. Sok tekintetben, a maláj helyzet nagyban hasonl t a térben és időben azonos indokínai konfliktushoz, b r alapvető különbségek is vannak köztük. Mindkét területen már az 1920-as évektől aktívan működött a kommunista párt, szegény, elmaradott és nehéz helyzetükkel elégedetlen népesség  lt nyugati gyarmatosítók elnyomása alatt, és mindkét területen karizmatikus kommunista vezet k irányították a felkelést. Chin Peng Malájföldön, m g Ho Si Minh Indokínában. Az is közös volt benn k, hogy a második világháború alatt mindketten a szövetségesekkel együtt harcoltak a japán csapatok ellen. Chin Peng, brit támogatással a Maláj Jap nellenes Néphadsereg (Malayan People's Anti-Japanese Army - MPAJA) vezetője volt.

A második világháború vége Délkelet-Ázsiában azért is fontos változásokat hozott, mert ugyan a japán császárt nukleáris és hagyományos bombákkal kapitulációra bírták, de sok japán megs ll  erő ebben a régióban legy zetenl n tette le a fegyvert. A helyi lakosság előtt nem voltak győztesként bevonuló, technikai fölényüket kimutat  európai hadseregek. Ez, valamint azok a megalázó katonai vereségek, amiket az európai nagyhatalmak – különösen Nagy Britanni   s Franciaország – a háború elején elszenvedtek, megváltoztatták az  zsi i népek gondolkodásmódját, és a legyőzhetetlen európai erő m tosa a m lt  lett. Az MPAJA és a *Viet Minh* is a dzsungelben  lt és harcolt évekig,  gy felbecsülhetetlen értékű harci tapasztalatokat szereztek a kis, jól szervezett egységekben végrehajtott gerilla harcmodorban ezen a terepen. A világháború végét követően, 1945 decemberében MPAJA lerakta és átadta a britekt l kapott fegyvereit, de jelent s s m  fegyvert, l szert és egyéb ellátmányt, amelyet a japánoktól zsákmányoltak jól álcázva elrejtettek a dzsungel mélyén [17].

A gerillaharcos életmódról a békés politikai szereplővé válás nagy kihívást jelentett a Maláj Kommunista Párt (Malayan Communist Party – MPC) tagjai, és egyben az MPAJA veteránjai s m ra. A békés átmenetet tovább nehezítette, hogy Loi Takr l, az MPC f titk r r l kiderült, hogy

kettős vagy akár az is lehet, hogy hármas ügynök volt, és a brit rendőrség hírszerzéssel foglalkozó különleges  gyoszt lya (Special Branch) beszivárgott a párt legfelsőbb vezetésébe [17]. Egy ilyen csapás után vette  t a párt vezetését a fiatal Chin Peng, aki kiváló gerillaharcos volt, és második világháborús szerepéért megkapta a Brit Birodalom Rendje kitüntetést is. Ugyan próbálta a pártot megreformálni, valamint felvenni a kapcsolatot szomszédos és nemzetközi kommunista szervezetekkel is, de 1947 végére, az MPC vezetőségének nagy része az erőszakos lépéseket részesítette előnyben a politikai célok mielőbbi elérésének érdekében. Ebből a célból megalapították a Maláj N p Felszabadító Hadsereget (Malayan Races Liberation Army - MRLA, vagy más források szerint Malayan National Liberation Army - MNLA), amely az MPC katonai sz rnnya lett [17]. A britek is próbálkoztak reformokkal a helyzet enyhítésére, de a próbálkozások nem hoztak eredményeket,  gy Edward Gent, aki a Maláj F deráci t 1948. február 1-óta vezette, mit brit főmegbízott előtte pedig a mindössze két évig fennálló Maláj Unió kormányzója volt, 1948. június 16- n, miután kommunista gerillák meg ltek 3 európai telepest és azok kínai asszisztenseik, kihirdette a teljes F deráci ra kiterjedő szükségállapotot. Ezzel kezdődött el a 12 évig h zod  véres felkelés, amelynek hivatalosan csak 1960-ban lett vége.

AUSZTRÁL  S  J-ZÉLANDI LÉGI SZEREPVÁLLALÁS A MALÁJ FELKELÉS LEVERÉSÉBEN

Az  ltal nos geopolitikai helyzet rövid megadását követően lehets g ss  válik az RAAF és az RNZAF tényleges szerepvállalásának ismertetése és ennek a részletes elemzése. Egy rövid szervezeti bemutatót követően feladatkör szerint mutatom be a két légierő eszközeit és ezek harci felhasználását.

Az 1945-t l 1949-ig terjedő időszak a világon mindenhol általános leszerelést hozott, és nem volt ez másként az RAAF és az RNZAF esetében sem. A második világháborúban mindkét haderő inkább csak kiegészítő szerepet kapott az Egyesült  llamok hadig pezete mellett, de  gy is  t k pes és jól felszerelt légierők voltak, amelyek a rájuk bízott feladatot, a tengeri hajoz s biztosítását, és a hátrahagyott japán ellenállási gócok felszámolását sikerrel végre tudták hajtani.

A japán leszerelést ellen r z  Brit Nemzetk zsségi Megszálló Erők (British Commonwealth Occupation Force - BCOF) részeként természetesen mindkét légierő kivette a részét a háború utáni stabilitás megteremtésében, azonban ezen kívül csak a képeségek leépítését hajtották végre.  j-Zélandon ez 1949-ig tartott, amikor is egy népszavazást követően, újra bevezették a sork telezetts get egy időre. Ausztráliában viszont kissé más volt a helyzet. Már 1945-ben elkezdtek az RAAF  tszervez s n dolgozni, és a már korábban bemutatott nagyobb szerepvállalás k v nalmanak megfelelően igyekeztek egy hatékony és fenntartható hader nemet kialakítani. Az A, B, C  s D bet kkel jelölt tervezetek mind k l nbz  méretű és erejű RAAF-et határoztak meg és javasolták a döntéshozóknak. Az A-terv szerint, amely a legoptimistább volt, az összesen 60 darab századból, amelyet a második világháborúban feltöltöttek 35 maradt volna meg. Bár a hidegháborús nyom s már őrződhetett ekkor is, de egy ekkora, költséges haderőt  lb l elutasított Joseph Benedict Chifley munkáspárti miniszterelnök. A kompromisszum kész B-  s C-tervek is  gy jártak, és végül a D-terv nyerte el a döntéshozók tetszését 1947 júliusában [5]. Ez a 16 századot előirányzó terv kevésbé volt ambiciózus, mint a korábbiak, de részletesen kidolgozott volt, és a teljesen támogatta biztonság- és védelempolitikai célkitűzéseit Ausztráliának. Egy úgynevezett

„mobil elkülönített harci köteléket” is létrehoztak, amelynek az volt a feladata, hogy „képes legyen gyorsan áttelepülni a Brit Nemzetk zss g bármely veszélyben lévő területére” [5]. Ennek a mobil, bárhol bevezethető egységnek a századai és repülőgépei lettek azok, amelyek végül Malájföldön is kivették a részüket a harcból.

„A malájföldi szükségállapot során bevetett légierők legfőbb jellemzője, az alkalmazott típusok sokszínűsége volt”,  rja Malcolm Postgate, a téma jeles szakértője a brit Védelmi Minisztérium megb zas b l készített átfogó művében [18]. A malájföldi égen, 3 légierő is részt vett az RAF, RAAF és az RNZAF személyében, ahol ugyan a géptípusok közt volt némi átfedés, de mindegyik ország a saját rendszeresített gépeit használta, fronthaszn latra nem kaptak eszk zket egymástól. Szintén jellemzője volt a maláj szükségállapot elleni légi fellépésnek – egyszerűen a háború hossza, és az 1950-es években, a repülőiparban bekövetkezett ugrásszerű fejlődés következtében –, hogy egy egész sor elavulttá váló típust fokozatosan modernebbekre cseréltek, ahogy a századokat új gépekkel szerelt k fel. Ez mind a három légierő szintjén igaz volt.

A szállító haderő

A legelső nemzetk zsségi szerepvállalás a felkelés elleni műveletekben a száll t g pekre hárult. Érdekes, hogy a kisebbik állam,  j-Zéland biztosított először segítséget az RAF hiányzó légi szállítási kapacitásának pótlására. „ j-Zéland először 1949-ben keveredett bele a sz ks g llapottal kapcsolatos műveletekbe, amikor is az RNZAF 41. századának Dakota szállító rep l g p it a gerillaellenes haderők légi utánpótlásának biztosítására használták. Mire ezt a rep l rajt 1951 decemberében visszahívták a szolgálatból, addigra összesen 211 bevetést hajtottak végre, amelynek során 284000 kg utánpótlást dobtak le a dzsungelban” [19]. Az első ausztrál eszközök, amelyek részt vettek a malájföldi harcokban szintén a Douglas DC-3 Dakota típusú közepes szállítógépek voltak. Ezek az RAAF 38. század ba tartoztak és az  j-Dél-Wales államban található Richmondb l települtek  t a Szingapúr f sziget re, Changiba 1950. június 19- n [20]. A világháborút követő leépítési hullám miatt, a Maláj-félszigeten található katonai repülőterek száma is limitált volt. Az RAF f  l git maszpontjai – azok, amelyeket az RAAF és az RNZAF is használtak – RAF Tengah, Seletar, Changi,  s Sembawang b zisek voltak, melyek közül az utóbbi az RAF státusza mellett RNAS azaz Királyi Haditengerészeti Rep l t rk nt is funkcionált. Ezek mind a szingapúri f szigeten voltak megtalálhatók. Ezeken fel l még RAF Kuala Lumpur légi bázis állt rendelkezésre Selangor államban, a Maláj-félsziget nyugati részén, és RAF Butterworth, Perak államban, a félsziget  szak-nyugati részén, közel a thai határhoz. Ezek voltak azok a repülőterek, amelyek ell t ni és fogadni tudtak nagyobb száll t g peket, bombázókat és sugárhajtású vad szbomb z kat is. Ahogy a szükségállapot  vei múltak, egyre több k seg t  repteret, felsz ll p ly t, és helikopter leszállóhelyet alakítottak ki a dzsungelban, de sem az RAAF sem az RNZAF nem használta ezeket normál körülmények között, az általuk használt nagyobb g pt pusokb l adódóan, hiszen ezek nem voltak alkalmasak az ilyen k seg t  repülőterekről üzemelésre. Szervezeti szinten hivatalosan minden RAAF  s RNZAF egységet a Távol-keleti Légierő (Far East Air Force – FEAF) irányítása  l  helyeztek, de az ausztrál egységeket a 9. (Kompozit) Rep l ezredbe tagolták, hogy megakadályozzák, azt, hogy az egyes önálló századok brit parancsnokság  l  kerüljenek, ausztrál helyett [20].

A háború f  hadviselő fele az RAF a létező szinte összes feladattípusban tevek nykedett, de az RAAF  s RNZAF eszközök Malájföldön támadó légi műveletben, közvetlen légi

támogatásban, közepes t v  szállításban, és végül pszichológiai hadviselésben is szerepet v laltak (valamint természetesen hosszú távú szállításban is, a harcoló szárazföldi alakulatok eszközeinek szállítására és egyéb logisztikai igények kielégítésére, de ezek a hadszíntéren kívül estek,  gy most nem kerülnek bemutatásra).

Ahogy már említettem, az RAAF a közepes t v  szállítófeladatokra a Douglas Dakota k tmtoros szállítóg peit használta a 38. századnak. Ezek a második világháborús veterán gépek egészen 1952 decemberéig maradtak Mal j f ld n. Mielőtt visszavonták őket Ausztráliába  sszesen 1829 t utánpótlást szállítottak le, 805 t jutott célba ejtőernyős teher deszant eljárással és összesen több mint 17000 utast szállítottak [20]. Mindemellett 84%-os hadrafoghatósági rátával rendelkeztek az 1951–1952-es években, amely egyr sz  bizonyítja a tiszteletreméltó,  reg Dakot k megbízhatóságát, m sr sz  pedig az ausztrál földi személyzet professzionalizmusát, hiszen az ideálistól nagyban eltérő körülmények közt kellett a repülőgépeket hadra fogható állapotban tartaniuk [18].

A teljes mal j f ldi konfliktus légi szállítási igényeit természetesen nem az RAAF-nek, vagy az RNZAF-nek kellett fedeznie, hiszen a f  hadviselő f l az RAF a Firedog Hadművelet égisze alatt 3 teljes szállítósz zadot üzemeltetett az országban, és a nemzetk zsségi szállítógépek csak ezt a kapacitást egészített k ki, valamint l tt k el a saját egységeiket. Érdekes megjegyezni, hogy a századok  tfegyverz se, a típusok modernizálása miatt, a légi szállítási kapacitás lecsökkent 1951  v végén. A korábban említette RNZAF 41. századot és annak  reg Dakot it hazavez nyelt k, hogy a század megkaphassa az  j Bristol Freighter teherszállítóit, m g a RAF szállítósz zadok hadrafoghatósági és javítási gondokkal küszködtek az  j Vickers Valetta C.1 t pusukkal,  gy az ausztrál Dakot knak, a maguk kiváló hadrafoghatósági arányaival kellett kompenz lniuk a kieső kapacitást [18].

A szállítási k pessegekre azért is volt hatalmas szükség, mert dzsungel mélyén tevékenykedő szakaszok ellátásában kulcsfontoss g uk voltak. „Az egyes, önállóan működő szakaszoknak eljuttatott ejtőernyős teher deszant utánpótlás teljesen hétköznapi dolog volt, és  ram  pontos s ggal működött”,  rja Francis H. Brooke dandártábornok 1954-ben, aki később az első vezérkari főnöke lesz az újonnan megalakuló Maláj F der ci s Hadseregnek [21]. Majd a tábornok azt is hozzáteszi, hogy „az egész folyamat olyan jól működött, hogy a gyalogos katona magától értetődőnek vette. Csakugyan, ez a teljes ráhagyatkozás a légi utánpótlásra lehet a legnagyobb, ámbár néma tisztelgés a légierők előtt” [21].

A modern Bristol Freighterekekkel felszerelt RNZAF 14. század is visszatért m g mal j f ldre a FEAF részeként 1955-ben, és végül a szükségállapot vége után m g 1972-ig itt is  llom soltak. Ez az egység szenvedte el az  j-Zélandi Légierő egyetlen halálos veszteségét, amikor Tie rep l  rnagy egy utánpótlást ledob  bevetésen 1956. december 10- n hősi halált halt [22].

A támadó haderő

Támadó légi m veletekre és közvetlen légi támogatásra összesen 2 db RNZAF és 4 db RAAF századot vetettek be a konfliktus 12  ve alatt. Az  j-Zélandi légierő részéről két század, kezdetben a 14. majd pedig a 75. vett r sz  bevet sekben. Az első  les mal j f ldi RNZAF támadó bevetést, amely mellesleg az első  les harci bevetése volt az  j-Zélandi Légierőnek a második világháború vége óta, és egyben az első olyan bevetés is, amelyet sugárhajtású géppel hajtottak

végre, a 14. század De Havilland Vampire gépei teljesített k 1955. május 1- n [19]. Az egység 1955 áprilisában érkezett az RAF Tengah légi b zusra és egészen 1958 márciusáig vették ki részüket a harcokból. Eredetileg a 14. század a Vampire FB.52-es altípusával volt felszerelve, amely a brit gépekhez képest egy butított exportv ltozat volt, de ugyanakkor a De Havilland Goblin 3 típusú, nagyobb teljesítményű hajtóművel volt felszerelve a korai Vampire változatokhoz képest [23]. Ezeket a gépeket végül átadták a testv rsz zaduknak, a 75-nek, és m g a malájföldi áttelepülés előtt a Királyi L gier t l kölcsönbe kapott Vampire FB.9-ekkel szerelt k fel őket, amelyek kifejezetten a trópusi üzemeltetéshez voltak fejlesztve és optimalizálva. A század ezeket az FB.9-eket 1955 novemberéig használta, amikor is megkapták a még nagyobb teljesítményű De Havilland Venom FB.1 vad szbomb z kat [24].  sszesen a két típussal 115  les harci bevetést repültek, és ez a viszonylag alacsony szám annak tudható be, hogy 1955 végére már a kormányerők álltak győzelemre a szárazföldi harcban [19].

Ugyan Malájföld hivatalosan megkapta a függetlenségét 1957-ben, de a sz ks g llapotnak nem volt m g vége, és ez nem jelentette az RNZAF szerepvállalásának végét sem. „ j-Zéland hallgatólagosan elfogadta, hogy felelősséggel rendelkezik az Angol-Maláj Védelmi Egyezményben (Anglo-Malayan Defence Agreement - AMDA) foglalt területek biztonságáért” [9]. Ennek részeként, a 14. századot az RNZAF másik támadó alakulata a 75. század váltotta le 1958-ban English Electric Canberra bombázókat repülve. Hasonlóan a 14. századhoz,  k is k lcs ng peket haszn ltek egy ideig a Firedog Hadművelet során. Végül az RNZAF 1959-ben kapta meg a saját Canberra B(I).12 gépeit, amelyekkel a 14. alakulatot szerelt k fel, a 75. század pedig végül 1961-ben hagyta maga mögött az RAF-t l kölcsönbe vett Canberr kat és települt haza az RAF Tengah b ziszr l [25]. Ezzel a t mad er ket képviselő RNZAF egységek mind hazatértek, de a későbbiekben új-zélandi századok m g többször áttelepültek maláj b ziszokra k lzb z  védelmi megfontolásból, és hadgyakorlatok céljából.

Az RAAF m ret n l és felszerelts g n l fogva lényegesen több erőforrást tudott a maláj hadműveletekre fordítani, mint kisebb testvére. Ennek megfelelően 4 század vett részt a harcokban, az 1. a 2. a 3.  s végül a 77., de a településük hosszát és a ledobott bombák mennyiségét tekintve az 1. század magasan kit nik a többi közül. Az RAAF 1. százada 1950 júliusában csatlakozott az RAF Firedog Hadm velet hez, csupán néhány héttel azután, hogy az első ausztrál Dakot k megérkeztek [26]. Ez az egység egyike volt annak a háromnak, amelyet a második világháborúban rengeteget használt és bizonyított Avro Lancasterb l 1944-ben kifejlesztett, Avro Lincoln négy-motoros neh zbomb z kkal szerelt k fel. A nehézbombázó besorolását a típusnak megváltoztatták közepes bomb z v  1945 után, de ennek ellenére ez volt mind az RAF, mind az RAAF legnagyobb támadó repülőgépe a konfliktus kit r sekor.  sszesen 6800 kg bombát tudott célba juttatni, és egy olyan alacsony veszélyességi fokú környezetben, mint a malájföldi volt, ahol sem nagy kaliber  l gv delemt l, sem ellenséges légierőtől nem kellett tartani, a Lincoln kora és viszonylagos lomhasága nem számított. Az RAAF Lincolnjait imádta a személyzete és a t mad g pek közül magasan ennek volt a legjobb a hadrafoghatósági aránya, „70% felett, amely sokkal jobb, mint a v lt t pus nak, a Canberr nak” [18].

A harci alkalmazásuk során általában szokványos eljárást alkalmaztak, és vízszintes bombavet st hajtottak végre a dzsungelban rejtőző feltételezett lázadók felett a brit standardnak számító 500 és 1000 font (~ 227 és 454 kg) tömegű bombákkal. Néha azonban „4000 font (~ 1815 kg) tömegű rombol bomb kat is ledobtak az ausztrál Lincolnok, azzal a céllal, hogy ezzel helikoptereknek

alkalmas leszállóhelyet alakítsanak ki a dzsungelben” [26]. Ez az eljárásmód, mint 'oly sok Malájföldön kitapasztalt harcelj r s, később az Egyesült  llamok által is alkalmazva volt Vietnamban. A c lmejel l s is nagyon hasonlóképpen zajlott a maláj dzsungelban, mint később az indok naiban. A bomb z szem lyzetek többfajta c lmejel l ssel is próbálkoztak, de „a leghatékonyabbnak a nappali bevet sekn l az bizonyult, ha f stjelz vel jelölte meg egy alacsonyan repülő Auster [Taylorcraft Auster megfigyelő repülőgép] a célpontot. Ez rendkívül speciális feladat volt, és a pilótáknak a legnehezebb körülmények közt kellett helytállniuk” [26]. Ezeket a pilótákat lehet a későbbi legendás vietnami előretolt rep l sir ny t k (FAC – Forward Air Controller) előfutárainak tekinteni, hiszen az eljárás alapelvei azonosak voltak. Ami a tényleges bombavet si eljárást illeti, ez is szokványosnak volt mondható a Lincolnok esetében. A gépek V alakban, szoros kötelékben repültek, és a 10 darab, egyenként 1000 fontos általános célú rombol bomb kb l álló bombaterhet egy másodperces időközökkel, vagy néha egyszerre oldották ki [26]. A szokványos bombavetés és az ellenséges légierő hiányának ellenére sem lehet s tagaloppoknak tartani a bomb z bevet seket a maláj égen. A gépeknek szoros formációt kellett tartaniuk a sokszor több mint 4  r s bevet seken, amelyeket éjjel-nappal hajtottak végre, a trópusi időjárás viszontagságainak k t ve.

A földrajzi adottságokra való tekintettel, amelyek 3 lombkoronaszinttel rendelkező, sokszor hegyvidéki őserdőt jelentenek, egy kijelölt kisebb célterület gyakorlatilag sz nyegbomb z sa els re az erőforrások pazarlásának tűnhet, de az eredmények mást mutattak. Az elfogott felkelők szerint a Lincolnok folyamatos zavaró bombázása, és általában a légierő tevek nysege rendkívül hatásos volt. M g maga Chin Peng, az MPC vezetője is majdnem  let t vesztette egy ilyen bombat mad sban 1953-ban [27]. A konfliktus során a területbomb z s többször is bebizonyította hatékonyságát. Például az 1956. február 21- n végrehajtott Kingly Pile Hadm veletben, amely egy közös akciója volt az RAF Canberra és az RAAF Lincoln bomb z inak Johore tartományban, teljesen megsemmis tett k az MRLA 7. Független Szakaszának főhadiszállását, meg lve 22 felkel t, köztük az egység vezetőjét Goh Peng Tuant [28]. Már a malájföldi alkalmazásuk első  v ben körülbelül 2500 t bombát dobtak le az RAAF 1. századának Lincolnjai, és tett k mindezt éjjel-nappal repülve, 774 bevetést és 3303 repült  r t teljesítve mindenféle időjárási körülmények között [26]. A közel 8 évig tartó folyamatos alkalmazásuk során végül az ausztrál Lincolnok közel 17 500 t bombát juttattak célba, amely a Firedog Hadművelet során ledobott összes tonnának a 85%-át teszi ki [26].

A szokványos bombavetés mellett az RAAF Lincolnjai részt vettek m g kiképzési feladatokban, r p lapok szórásában a pszichológiai hadviselés keretein belül, és természetesen SEATO hadgyakorlatokon is. Köszönhetően az alacsony veszélyességi fokú környezetnek, a hagyományos bombavet si eljárásoknak és gépek nagyszer  megbízhatóságának, csupán kett  ausztrál Lincoln semmisült meg az évek során, és ezek sem ellenséges t z miatt [20].

A támadó légi műveleti egység szerepkörét az RAAF 2. százada vette  t az 1-t l 1958 júniusában. A 2. század volt az első RAAF egység, amely megkapta az  j English Electric Canberra B.20-as típust 1954  v elejéig, és ez volt az egyetlen ausztrál század, amelyik ténylegesen, harci körülmények közt is alkalmazta a gépeit. A Canberr k részei voltak a FESR-nek és RAF Butterworth bázison üzemeltek, a félsziget  szak-nyugati részén [29]. A Canberr k első  les bevetése 1958. szeptember 3- n egy új fejezetet nyitott az RAAF t rt nelemk nyv ben, mert ez volt az első alkalom, hogy sugárhajtású ausztrál gép bombavet st hajtson végre élesben [20]. Azonban,

mire a Canberr k megérkeztek, a felkelés már egy alacsonyabb intenzitású szakaszában járt, hiszen a Briggs-terv működött Sir Gerald Templer, brit főmegbízott irányítása alatt 1952 és 1954 között,  gy 1958 végére, a felkelők nagy részét északra, a thai határvidékre szorították vissza.  gy az elődeikhez, a Lincolnokhoz képest a Canberr k csak mérsékelten voltak bevetve [18]. Malájföldön 1959 januárjában rep lt k a 2. század Canberr i az utolsó bomb z bevet s k, de nem is gondolhatták még akkor, hogy a következő évtizedben, újra délkelet-ázsiai célpontokat fognak majd bombázni, csak akkor az Egyesült  llamok oldalán Vietnamban. A század a Butterworth légi bázison maradt, mint a Stratégiai Tartalék része egészen 1967-ig, amikor  thelyezt k őket a Phan Rang légi bázisa, Dél-Vietnámba [28].

Az  reg, de megbízható Lincolnokhoz képest a csúcstechnológiát k pvisele  Canberr k, a bonyolultságuk okán, jóval alacsonyabb hadrafoghatósági r t t tudhattak magukénak. Ami a bombavet si eljárásukat illeti, a Canberr k is bevethetők voltak éjjel is, de a szoros kötelékben és V alakban repülést felváltotta az egymás mögött, sorban repülés, és éjszaka megn velt k az egyes gépek közötti távolságot, biztonsági okokból [18].

Az RAAF t mad erej t további két század, a 3.  s a 77. képviselte m g a maláj égen. Mindkettő a Commonwealth Aircraft Corporation (CAC) Sabre sugárhajtású vad szbomb z t repülte, amely a koreai háborúban jó eredményvel alkalmazott North American F-86 Sabre ausztrál licenz változata volt. Mindkét egységet szintén a butterworth-i bázisa helyezt k el a Canberr kkal együtt, de ugyanazon okból kifolyólag, mint a bombázók,  k sem tudták már sok bevetésben kivenni a r sz k. A 3. század 1958. július 1- n érkezett meg, m g a 77. század 1959. február 1- n [18]. Néhány bevetés azért még ezeknek az egységeknek is jutott, és az első ilyet 1959. augusztus 13- n rep lt k [20]. Szintén a Canberr khoz hasonlóan, a Sabre egységek is részei voltak Ausztrália SEATO szerepvállalásának és a FESR-nek is. Ez a szerepük a későbbiekben értékelődött fel, amikor az ausztrál gépek biztosították a maláj légtér egy részét az Indon zi val kirobbant *Konfrontasi* során. ezek a gépek végül ajándékként átkerültek az újonnan megalapított Maláj Királyi L gier h z 1969 és 1972 között [30]. A FESR v dery je alatt RAAF egységek egészen 1988-ig, a 79. század felosztas ig állomásoztak Butterworth területén.

A támadó és szállító jellegű műveletek mellett, az ausztrál gépek a pszichológiai hadviselésben is kivett k a részüket. Azonban, ezeknek a pszichológiai bevet seknek – amelyek magukba foglalták a röplapok sz r s t és az alacsonyan repülő, hangszórókkal felszerelt gépekről továbbított propaganda zeneteket is – a túlnyomó többségét az RAF eszközei hajtották végre. Néha ezekbe a bevet sekbe besegítettek az RAAF Dakot i  s Lincolnjai is, mint például 1950. augusztus 3- n, amikor a 38. század Dakot i, több RAF gép kíséretében összesen 103000 röplapot dobtak le a kommunisták által megs llt területek felett [31]. A Dakot k néha sebesültek evaku l s ban és meteorológiai felderítésben is részt vettek, de ezeket a feladatokat is többnyire RAF gépek l tt k el, ahogy az összes többi olyan feladatot is, amelyeket az ausztrál és új-zélandi légierők nem végeztek, mint például a helikopteres támadás, a kutató-ment  tevek nyseg, a tengerészeti és hadászati felderítés, stb.

ÖSSZEGZÉS

Összegzésként megállapítható, hogy az RAAF és az RNZAF szerepvállalása a malájföldi felkelés leverésében jelent s és fontos volt. Ugyan a légierők lehetséges feladatai közül nem

mindet a nemzetk zsségi országok hajtottak végre, de amiben szerepük volt, azokban nagyban seg tett k a brit érdekeket, sokat tettek a brit győzelemért. A malájföldi felkelés elleni hadműveletek sora azon kevés példa közé tartozik, ahol a kormányzati erők le tudták győzni a politikai céllal fűtött lázadókat. Ebben a győzelemben a l gier knek kulcsszerepe volt, a l gier k n belül pedig az ausztrál és új-zélandi egységeknek is. Az ausztrál és új-zélandi részvétel, azt is jól illusztrálja, hogy miként lehetett korlátozott pénzügyi és egyéb erőforrások mellett is hatékonyan egy szövetségi rendszer része lenni, és a szövetség által megkívánt feladatokat végrehajtani. A korlátozott, aszimmetrikus háborúban, a nemzetk zsségi  llamok is korlátozottan folytak bele, mégis a brit részvétellel együtt pozitív eredm nyrel zárult a konfliktus, szemben például a vietnami háborúval, ahol – b r több tényező is hátrányosan befolyásolta az események menetét – de a szinte végtelen légi erőforrás sem volt elegendő a győzelemhez. Napjaink aszimmetrikus háborúiban, ahol a légierő alkalmazs t sokszor politikai és humanitárius szempontok is korlátozzák, újra fontos tényező korlátozott erővel megpr b lmi sikert elérni, és a malájföldi események további tanulmányozás ebből a szempontból is iránymutató lehet. A jelen dolgozatban felvázolt bemutatás csak a képzeletbeli jéghegy csúcsát jelenti, és m g további kutatási lehetőséget rejt a téma.

FELHASZNÁLT IRODALOM

- [1] BODA J. et al.: F kuszt és együttműködés. A hadtudomány kutatási feladatai. Honvédségi Szemle, 2006/3, pp. 3-19.
- [2] PAUL, E.C.: Little America: Australia, the 51st state. Pluto Press, London, 2006.
- [3] MUSEUM OF AUSTRALIAN DEMOCRACY: Statute of Westminster Adoption Act 1942 (Cth). url: <https://www.foundingdocs.gov.au/item-did-25-aid-2-pid-23.html>
- [4] ALCORN, R. F.: Australian Foreign Policy: WWII And Post War. Defence Force Journal, Kensington Park, 1987/63. pp. 39, 41.
- [5] STEPHEN, A.: RAAF Policy, Plans And Doctrine 1946-1971. Air Power Studies Centre, Canberra, 1995. pp. 1-3, 80.
- [6] WATERS, Sydney David: The Royal New Zealand Navy. Historical Publications Branch, Wellington, 1956. pp. 214-215.
- [7] FRANCILLON, R. J.: Japanese Aircraft Of The Pacific War. Putnam & Company Ltd., London, 1979. p. 453.
- [8] NEW ZEALAND LEGAL INFORMATION INSTITUTE: Statute Of Westminster Adoption Act 1947 (11 GEO VI 1947 No 38). Url: http://www.nzlii.org/nz/legis/hist_act/sowaa194711gv1947n38459/
- [9] SINCLAIR, P.: Five Power Defence Arrangements: A New Zealand Perspective. CSS Strategic Background Paper, Centre For Strategic Studies, Wellington, 2013/09.
- [10] ROLFE, J.: New Zealand's Security: Alliances And Other Military Relationships. Centre For Strategic Studies, Wellington, 1997.
- [11] The History of the Radford-Collins Agreement. Sea Power Centre - Australia, 2007/Nov.
- [12] STOCKWELL, A J.: Malaya: Part III, The Alliance Route to Independence 1953-1957. British Documents on the End of Empire, HMSO, 1995. p. LXIII.
- [13] WOOD, S. P.: 60 Years Australia In Malaysia 1955-2015. Australian Government, Department Of Foreign Affairs And Trade, 2015. p. 46.
- [14] The ANZUS Alliance. Defense Institute of Security Cooperation Studies, Wright-Patterson Air Force Base, 1987/4.
- [15] Treaty Of Friendship, Co-Operation And Mutual Assistance. United Nations Treaty Collection, Warsaw, 1955. url: <https://treaties.un.org/doc/publication/unts/volume%20219/volume-219-I-2962-Other.pdf>
- [16] Winston Churchill And The Cold War. National Churchill Museum. url: www.nationalchurchillmuseum.org/winston-churchill-and-the-cold-war.html
- [17] SHORT, A.: The Communist Insurrection In Malaya 1948-1960. Frederick Muller Ltd., London, 1975. pp. 35-36, 38-41, 60.
- [18] POSTGATE, M.: Operation Firedog: Air Support In The Malayan Emergency, 1948-1960. HMSO, 1992. pp. 31, 47-48, 59, 76-77.
- [19] Post War Malaya. url: <http://mch.govt.nz/sites/default/files/pukeahu%20Post-War-Malaya-Malaysia-Operations-National-Commemoration-2017%20%28D-0756686%29.pdf>

- [20] PITTAWAY, N.: RAAF In The 1950s. Wings Of Fame, Aerospace Publishing Ltd., London, 2000/20. pp. 152-154.
- [21] BROOKE, F.H.: Infantry And Air Power In Malaya. Australian Army Journal, Commonwealth of Australia, 1954/64. pp. 15-17.
- [22] History Of New Zealand's Involvement In Malaya/Malaysia. url: <http://www.malayavets.co.nz/index.php?pag=cms&id=82&p=history-of-defence.html>
- [23] MASON, F.K.: Aircraft Profile No. 48: The de Havilland Vampire Mk. 5 & 9. Profile Publications Ltd., Leatherhead, 1965.
- [24] HARRISON, W.A.: Warpaint Series No. 27: de Havilland Vampire, Warpaint Books Ltd., Bletchley, 2004.
- [25] The Post War Years. url: <http://www.airforce.mil.nz/About-Us/Who-We-Are/History/The-Post-War-Years.Htm>
- [26] GARBETT, M., GOULDING, B.: Lincoln At War: 1944-1966. Ian Allan Publishing, Shepperton, 2001. pp. 83-85, 87.
- [27] EDWARDS, P.: Public Enemy Number One. Wartime: Official Magazine Of The Australian War Memorial, 1999/Aug. pp. 50-52.
- [28] JACKSON, R.: The Malayan Emergency & Indonesian Confrontation: The Commonwealth's War 1948-1966. Pen & Sword, Barnsley, 2008. p. 78.
- [29] CAMERON, D.G.: The English Electric A.1 Canberra – Its Australian Connections. url: https://qam.com.au/download/research_papers/canberra-dgc.pdf p. 8.
- [30] FARQUHAR, R.: The Avon Sabre. ADF-SERIALS Australian & New Zealand Military Aircraft Serials & History, url: www.adf-serials.com.au
- [31] HUGONNET, P.: Malayan Emergency. Voluntary Guides Backgrounder, Australian War Memorial 2013/3. p.30.

COMMONWEALTH AERIAL OPERATIONS IN THE MALAYAN EMERGENCY

The Malayan Communist Insurgency and its defeat is not public knowledge anymore, but even if one is interested in this topic, mostly the role of Great Britain and of the Royal Air Force is to be encountered. It is lesser known that two Commonwealth nations, Australia and New Zealand also actively took part in this successful counterinsurgency war, and their respective air arms played an important role. In my work, next to a short historical scene-setting, I aim to present those defence policy factors, which compelled these two Commonwealth nations to intervene Malaya, and then the role of the Royal Australian Air Force, and the Royal New Zealand Air Force in counterinsurgency operations between 1948 and 1960.

Key words: *Malaya, insurgency, asymmetric warfare, cold war, Royal Australian Air Force, Royal New Zealand Air Force, Operation Firedog*

Ondr k József
Nemzeti K zszolg lati Egyetem
Nemzetk zi Kapcsolatok Iroda
Nemzetk zi referens
jozsef.ondrek.89@gmail.com
orcid.org/0000-0002-1831-5479

Ondr k József
National University of Public Service
International Relations Office
International officer
jozsef.ondrek.89@gmail.com
orcid.org/0000-0002-1831-5479

http://www.repulestudomany.hu/folyoirat/2018_1/2018-1-04-0461_Ondrek_Jozsef.pdf